

ПЕРАЕМНАСЦЬ ВЫДАВЕЦКАЙ СПРАВЫ

І. Г. БАРАНОЎСКАЯ, Т. М. ФЕДАРЦОВА

During the work the current state of publishing business was analyzed, there were also made some critical remarks towards the culture of publishing with the help of computer page-proofs. It is confirmed that in 21th century there were many transformations in various aspects of publishing and typography: the quality of paper has improved greatly, new typefaces have been created, much attention is now paid to the design itself, but because of this entourage sometimes less attention is paid to the style and language of the publication

Ключавыя словы: выдавецкая справа, кніга, стыль, выдавец, друк, кніга, беларускія выдаўцы

Па меры набліжэння да сёняшняга дня – мяжы другога і трэцяга тысячагоддзяў – з’яўляюцца прагнозы пра тое, што кніга і кніжная справа вычарпалі свае магчымасці, што новыя інфармацыйныя тэхналогіі цалкам выцесняць у хуткім часе друкаванае слова са сферы камунікацый. Але ў апошнія гады ў Еўропе захоўваюцца высокія штогадовыя аб’ёмы кніжнай вытворчасці, якія складаюць больш паловы сусветнай выдавецкай прадукцыі.

Спецыфіка выдавецкай вытворчасці ў сучасных умовах дазволіла Міжнароднай асацыяцыі выдаўцоў назваць яе стваральнай, крэатыўнай эканомікай з улікам творчага ўкладання і памераў дадзенага кошту самога выдаўца ў кожны распрацаваны праект.

Высокі ўзровень беларускага кнігадрукавання абумоўлены тым, што ад самых першых крокаў яно было заснавана на грунце еўрапейскага кнігапісання, а яго развіццё адбывалася ў асяродку майстроў друкаванай кнігі Еўропы. У сілу гэтага беларускае мастацтва кнігі не магло адставаць ад кніжнай творчасці іншых, не павінна было адмаўляцца ад набыткаў у гэтай сферы. Але і слепа ісці за тым, што ўжо створана і напрацавана, нашым майстрам-кніжнікам не выпадала. Тым больш, што і беларуская літаратурная школа сваімі лепшымі ўзорамі ні кроплі не адставала ад еўрапейскай. Імён можна назваць мноства – ад свяціцеля Кірылы Тураўскага, нашага першадрукара Францыска Скарыны, арыгінальнага паэта, драматурга, перакладчыка і эксперыментатара Сімяона Полацкага і да кніжнікаў сёняшняга дня.

Дынамічнае развіццё выдавецкай справы ў Беларусі тлумачыцца таксама адносна высокай, у параўнанні з расійскай і ўкраінскай, ступенню развіцця паліграфічнай базы. Тут, відавочна, мае значэнне і гістарычная развітасць выдавецкай справы на тэрыторыі былога ВКЛ, і вялікія грашовыя датацыі ў часы Савецкага Саюзу, калі Беларусь рабілі плацдармам перамогі сацыялізму, і асаблівасці беларускай працоўнай этыкі, якія забяспечваюць большую ў параўнанні з расійскай прадукцыйнасць працы. Разам з тым наша адсталасць, скажам, ад Польшчы ці Літвы, не кажучы ўжо пра заходнееўрапейскія краіны, велізарная, і гэта лёгка заўважыць, патрымаўшы ў руках кнігі, зробленыя прыкладна з тых самых матэрыялаў у польскіх і беларускіх друкарнях. Тэхналагічны разрыў яшчэ больш пашырыўся ў 90-х гадах, калі амаль не рабілася інвэстыцыя ў у вытворчую сферу, а імпартавалася выключна старое абсталяванне, якое амаль аджыло свой час. Тым не менш, «Беларускі дом друку» застаецца папулярным у расійскіх выдаўцоў, бо якасць друку тут (параўнальна з шэрагам расійскіх друкарняў) адносна высокая. Адносна высокую якасць забяспечвае таксама Мінская фабрыка каляровага друку. Сярод іншых беларускіх друкарняў трэба адзначыць яшчэ тры: Баранавіцкую ўзбуйненую, Маладзечанскую і Аршанскую, што з савецкіх часоў лічацца «друкарнямі рэспубліканскага значэння».

Кніга і друкаваны тэкст маюць годнага нашчадка – камп'ютар і камп'ютарны тэкст. Аднак культурнай манаполіі кнігі прыйшоў канец, якіх бы слоў мы не прамаўлялі супраць тэлебачання і электронных машын у абарону высакародных кніг. І ўсёж кніга эпохі электроннай культуры застаецца адной з галоўных сярод шматлікіх прыладаў пазнання.